

מימדים הרלוונטיים לתחביר, עמ' 1

בשיחה בין שני מרצים, א' ו-ב', כאשר הם מדברים על ב', א' שואל "את מי לימדת?" וב' מצביע על סטודנטית ואומר:

אני לימדתי אותה.

את המשפט הזה אפשר לנתח לפי מימדים שונים, המייצגים סוגים שונים של יחסים במשפט. בספר דנים על תפקידים תמטיים ("סמנטיים"), תפקידים פרגמטיים, פונקציות תחביריות ("יחסים דקדוקיים") ויחסות. לזה נוסיף את מבנה הרכיבים.

הניתוח המדויק בכל מימד תלוי בתיאוריה; התיאורים כאן מבוססים פחות או יותר על הניתוחים בספר.

תפקידים תמטיים:

limed <Agent, Patient>
אני אותה

תפקידים פרגמטיים:

ani limadti ota
TOPIC COMMENT FOCUS

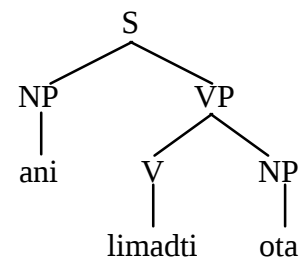
פונקציות תחביריות:

SUBJ	["אני"]
PRED	'teach <SUBJ, OBJ>'
TENSE	PAST
OBJ	["אותה"]

יחסות:

NOM	אני
ACC	אותה

מבנה רכיבים:

מימדים הרלוונטיים לתחביר, עמ' 2

סיכום:

תפקידים תמטיים	'אני'	'אותה'
תפקידים פרגמטיים	Agent	Patient
פונקציות תחביריות	TOPIC	FOCUS חלק מ-COMMENT
יחסות	SUBJ (נושא)	OBJ (מושא)
מבנה הרכיבים	נומינטיב	אקוזיב
	מתחת ל-S	מתחת ל-VP

מהפרספקטיבה של החקר הטיפולוגי של התחביר, הגיוני לחשוב על התחביר בפרספקטיבה הרב-מימדית הזו מכיוון שהבדלים בין שפות לעיתים קרובות הם הבדלים במיפוי בין המימדים.

יש תיאוריות תחביריות שמבוססות על הקונצפטואליזציה הזאת, ויש תיאוריות אחרות שלפיהם כל היחסים התחביריים מוצגים בייצוג מסוג אחד (בד"כ מבנה רכיבים). בין המסגרות התיאורטיות העכשוויות, המסגרת המבוססת על גישה רב-מימדי באופן המפורש ביותר (ולכן המתאים ביותר לטיפולוגיה) היא דקדוק לקסיקלי-פונקציונלי (LFG). בעצם, הייצוג של הפונקציות התחביריות בדף הקודם מבוסס על הנוטציה ב-LFG, שם ייצוג כזה נקרא מבנה פונקציונלי (f-structure). למרות שהקורס הזה אינו תיאורטי, יהיה מועיל מדי פעם להשתמש בייצוגים מסוג זה. למבוא ל-LFG ראו את:

Yehuda N. Falk (2001) *Lexical-Functional Grammar: An Introduction to Parallel Constraint-Based Syntax*. Stanford, Calif: CSLI Publications.

(לפי התכניות של החוג, יהיה קורס ב-LFG בשנה הבאה.)